

PREDROMATIKA

V 2. polovici 18. stoletja so se v Angliji, Franciji in Nemčiji pojavili predromantiki.

V Nemčiji se to imenuje **VIHARNIŠTVO** (čustva, ki človeka tako prevzamejo, da ne more več delati in po razumu. Vse počne ne premišljeno. Kar na koncu vodi v prepad)

V Angliji se imenuje **SENTIMENATLIZEM**.

Za romantike ja značilno, da so pogosto bogati, kar pomni da so izobraženi in veliko potujejo.

Pravimo, da romantiki živijo z eno nogo v realnem svetu , z drugo pa v sanjskem svetu. Pogosto bežijo iz realnosti, Kar jih privede v konflikte s samim seboj. Za njih je bila zelo pomembna narava.

ROMANTIKA

- Velja za kvalitetno obdobje
- Traja od 18 stoletja do druge polovice 19 stoletja

V času romantike je postala glavna vrednota lepota, ne le čutna ampak tudi duhovna.

Za romantike je bil pomemben človek, ki je bil notranje bogat , plemenit, čustven in se ne zmeni za materialne dobrine.

- **JOHANN WOLFGANG GOETHE:**
- Imel je zelo dolgo življenje
- Bil je pesnik, dramatik in pisatelj

TRPLJENJE MADEGA WERTHERJA:

Roman je imel je zelo velik vpliv na ljudi .V Nemčiji so mladi posnemali Wertherjev in Lottin stil oblačenja. Ponekod (tudi pri nas) je bil pa roman prepovedan saj so se bali, da bodo posnemali in storili samomore zaradi ljubezni itd)

Napisan je v pismih, kar imenujemo **PISEMSKI ROMAN (poglavja predstavljajo pisma)**

Werther osrednja oseba pripovedi izpoveduje svoja čustva v pismih, ki jih piše svojemu prijatelju Wilhelmu. Pisma razkrivajo Wertherjevo ljubezen do Lotte, ki je zanj **IDEAL** (nekaj popolnega), zgodba se konča s Wertherjevim samomorom. Pisma se začnejo maja, ko se narava zbuja. Pogosto je opisana narava in čustva, ki jih Werther doživlja ob njej. Bolj ko se bliža zimski čas, bolj je Werther zmeden, zato se pojavlja veliko odstavkov, saj ne dokončuje misli. Opisuje tudi omejenost, ki jo čuti v življenju, a rešitev, da se reši tega sveta vidi v **SANJARJENJU**, ko se zapre vase. Zaveda se, da **SVOBODO**, ki si jo tako zelo omogoča le sanjarjenje ali smrt. (*» In najsi je še tako utesnjen, v srcu vselej nosi sladki občutek svobode, da lahko zapusti to ječo, kadar se mu zahoče«*)

LOTTE: prvič, ko jo je videl je rezala kruh svojim bratcem in sestricam. Ta pogled se mu je za vedno vtisnil v spomin. Ta njena ljubeznivost, nežnost, ki jo je čutila do otrok. Lotte je bila ideal zaradi videza in njene dobrote

OTROCI: imel jih je zelo rad saj je trdil, da so edini, ki nimajo težav v življenju, so z malem zadovoljni

Ker je bila Lotte zasedena je bila zanj nedosegljiva, ni ji mogel izpovedati svoja čustva, zato je vedno vedel, da je nikoli ne bo imel. Njegova ljubezen je bila tako silna, da se je na koncu odločil, da se umakne iz njenega življenja in si je vzel svojega.

Preden si je vzel življenje je napisal Lotte pismo. Povedal ji je, da ko bo pismo brala bo on verjetno že mrtev. Izpovedal ji je tudi svojo ljubezen in ji rekel, da se ne kdo mora umakniti in da bo to on. (*»Eden med nami tremi se mora umakniti in ta hočem biti jaz!«*)

[VRH: UGOTOVITEV, DA JE LE POPOTNIK, ROMAR NA TEM SVETU](#)

- **HEINRICH HEINE:**
  - Nemec, žid, bil je zelo bogat in izobražen
  - Odpovedal se je družini in odšel v Pariz, kjer je nesrečen umrl
  - **ŠLEZIJSKI TKALCI:** obsoja izkoriščanje delavcev

LOREALI

- Pesem se dogaja ob Renu (globoka, mogočna reka, ki vzbuja strah)

- Začetek je lirski. V pesmi pesnik izpoveduje žalost.
- Motivno se nanaša na ljudske pesmi (vodne vile pogublajo čolnarje)

LOREALI: predstavlja pogubno moč ljubezni

Pesem je **LIRSKA**(izpoveduje čustva) **EPIKA** (opisuje sireno, čolnarja)

- **LORD GEORGE GORDON NOEL BYRON:**
- Bogat, izobražen
- Skrbel za izgled
- Boril se je za delavski sloj

ROMANJE GROFIČA HAROLDA:

Govori o Byronovem odporu egoistični družbi v kateri živi. Obsoja njihovo pretvarjanje, nepošteno hvala. In čeprav je živel z njimi ni isti kot so oni. (*»...a tujec sem jim bil...«*) Vedno je zavračal družbo, a s časom je postal otopel, na zunaj mrtev. Ni se jim več upiral. Odločil se je da bo odšel.

Lahko odideš na dva načina. Lahko z grdimi besedami poveš vse kar ti leži na duši in na hrupen način odideš. Lahko se pa na miren, nenesramen način izpoveš in odideš brez zamer (**VITEŠKO SLOVO**)

SVETOBOLJE: izraz za svet poln brezizhodne bolečine

BYRONIZEM: slog, ki je opeval svetobolje, ljubezen do svobode; junak je pri njem izobčen iz družbe, upornik.

PARIZINA:

- Epsko-lirska pesnitev o veliki nesrečni ljubezni
- Prevladuje izpoved, malo je epskega dogajanja
- Navezuje se na resničen dogodek

Parizina in Hugo sta zelo zaljubljena. A Parizina se mora poročiti s Hugovim očetom Azom. Toda to njima ne prepreči, da bi se sestajala. Neke noči Parizina v spanju pove Hugovo ime. Nato začne Azo po dvoru spraševati kaj se dogaja. Služabnice, ki so vedele za sestajanje mu povejo vse kar vedo saj jih skrbi njihov položaj.

- **ALEKSANDER SERGEJEVIČ PUŠKIN**

ZIMSKI VEČER:

- Pesnik se s pesmijo obrača k preprosti ruski ženi, svoji varuški
- Pesem je nastajala v času Puškinovega prisilnega bivanja na posestvu staršev, njegova edina družba je bila NJANJA (varuška)
- Pesem je razpoloženska
- V njej pesnik izraža nasprotja:
OTROŠTVO:ODRASLOST,
BREZSKRBNOST:TEŽAVE,
TIŠINA(znotraj):VIHAR(zunaj)
- Pesem je predvsem zvočna (ponazarja se z šumniki)

- **MIHAIL JURJEVIČ LERMONTOV**

- Sledil Puškinovem vzoru (svetobolje)
- Pisal je lirske in epske pesmi

JADRO

- Nasprotja: tujina:dom, išče:beži, vihar:mir, jadro:čoln
- **SLOVANSKA PRIMERA**: primera, ki vsebuje vprašanja, zanikanje in nato odgovor.